

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 31 Maiu, 1896.

În capitala țerei noastre sunt întrunite acuma delegațiunile ambelor state din monarhia noastră, spre a delibera asupra lucrurilor, cari au rămas comune pentru monarhie.

Pe noi mai mult ne interesează afacerile străine.

Din raportul ministrului comun de externe vedem cum stă în general situațiunea politică în Europa, și în special în ce raport stăm noi cu statele europene, și și mai special, cum stăm cu vecinii noștri.

De mult timp nu a fost așa de senin cerul politicii europene ca și acuma. Nicăiri nici un nor nicăiri un simpton, care ar putea insufla îngrijire, temere, că pacea va fi conturbată.

Ne cade bine, că o putem releva acosta. Avem noi destule alte necazuri, cel puțin aici se avem conștiința, că nu vom fi conturbați prin războiu european în activitatea noastră.

E lucru natural, că noi mai de aproape să vedem în ce raport stăm monarhia noastră cu vecinul regat România.

Bunăstarea, prosperarea, înflorirea României nouă totdeauna ne-a făcut deosebită bucurie. Am pus mare preț însă, să vedem cum se exprimă despre acest stat ministrul de externe al monarhiei noastre, și acosta pentru cuvântul, că diaristica ungurescă nu odată a făcut apel la ministrul de externe pentru manifestațiunile vieții publice din România, manifestațiuni, cari nu convin curentului bolnăvicios de magiarizare.

Eram impacienți să vedem raportul, care privește România și pentru motive personale. Actualul ministru de externe a stat multă vreme în capitala României, și ca om ager de minte, a observat desvoltarea intelectuală din România, și curentul, care determină ținuta ei politică. Este prin urmare cel mai chemat să dea lumii mari o iconă despre gradul de cultură al României

și despre factorii, cari determină ținuta ei politică.

Ministrul nostru de externe a dat regatului român testimoniu din toate lucrurile cu eminență.

La locul prim scote la ivelă marcantă figură a regelui Carol, care e factorul principal în politica externă. Regele Carol este prezentat ca model de om de stat, cuminte și prudent. În mâinile acestui om providențial pentru România stau frânele politicii externe. Lângă el stau bărbați cu talent. În acosta favorabilă situațiune stă România, care a ajuns să fie un factor important al grupării statelor europene.

Ministrul nostru de externe, ca om cu cultură superioară scie să facă și politică în mod foarte fin.

În raportul seu el a ținut să marcheze și originea de rasă latină a Românilor, cari au deosebită inclinațiune către cultura apusenă și către modul apusen de a gândi.

Din aceste nobile însușiri ale rasei latine România îndată după emanciparea sa s'a pus pe lucru după modul apusen, și-a creat instituțiuni europene, și în scurtă vreme s'a avântat la o așa înălțime, încât ministrul de externe al Austro-Ungariei o pune de model pentru alte țeri, model, care trebuie învidiat chiar.

În asemenea frumos vestmânt e prezentată România, și ministrul are firma speranță că favorabila situațiune de acuma va fi durabilă, și astfel și bunului și îmbucurătorului raport dintre monarhia noastră și România îi va imprima un caracter de durabilitate.

Suntem mândri de testimoniu, care se dă vecinului regat România.

Suntem de un sânge și de o lege cu frații din România liberă. Avem aceleași năsuințe pacinice, aceleași năsuințe culturale, lauda ei este prin urmare bucuria noastră.

Am relevat aceste părți din raportul ministrului de externe, și vom reveni asupra lui și mai în special.

dapești Hirlap" în numărul dela 6 Iunie a. c.

Înainte de a publica teastul părerile acestor doi Magiari, „Budapești Hirlap" declară pe baza părerii acestora, că metropolitul din Bucuresci poartă titlul de „Archiepiscop și Metropolit al Ungro-Vlahiei" pe base de drept istoric și nu-i denegă îndreptățirea la purtarea acestui titlu, căci acosta nu dovedesce altceva decât aceea, că supremația magiară s'a estins orecând și preste Carpați.

Etă în traducere ce scrie Dr. Bartha Sándor cu privire la acest titlu:

„Metropolitul român s'a numit țilele trecute într'unul din documentele sale episcop al Ungro-Vlahiei, cu care ocaziune s'a născut întrebarea, că ce și este aceea Ungro-Vlachia?

Originea acestei numiri datază din timpul regelui Ladislau al IV-lea, numit altcum Ladislau Cumanul. Avem un document din 1282, care mai cu semă pentru aceea e însemnat, pentru că în acela ocură mai întâiu în locul numelui Cumania „aliqua pars de regno nostro ultra Alpes existens". Astfel s'a făcut din Cumania, țera cumanilor, Havas-el-föld, (Pământ dincolo de Alpi, adică dincolo de Carpați. Trad.) pe care scriitorii

Revista politică.

Luna trecută a fost memorabilă și de 8 Iunie nou, în care a întrat în vigoare prin mari serbări cunoscuta lege milenară. Tote foile din Austro-Ungaria, scrise în limba magiară și în alte limbi streine, ba și foi din alte țeri, cu un cuvânt toate foile magiare și filomagiare sunt pline de laude și ovațiuni. Superlativale esagerate, de cari se folosesc ele la descrierea serbarilor din Pesta, sunt cuțite cu două tăișe: Unul taie în dreapta și în stânga spre bucuria Magiarilor și a prietinelor lor Ovrei, altul taie în dreapta și în stânga spre mâhnirea și întristarea sermanelor naționalități asuprite. Ce privește tristă și durerosă! Unii cetățeni din acelaș stat se nu mai încapă în piele de bucurie, alții tot din acelaș stat se nu-și potă oprî lacrimile de întristare! Etă unde duce păcătosul de șovinism unguresc, care a sēmēnat urita buruiană a dișcordiei între „poporele" din acelaș stat!... Bine ar fi, ca acum, după o mie de ani, conlocuitorii noștri magiari să capete minte! Să se lase de afurisitul lor șovinism, care distruge statul, să se lase de „crasa utopie" de a face din atâtea popore, concii până în măduva de legea, limba și nēmul lor; un singur popor cu o singură limbă, limba magiară!

Din vorbirea, care a ținut o Maiestatea Sa Monarhul, Francisc Iosif I înaintea deputaților din cameră și a magnaților din Casa de sus cu această ocaziune, estragem următoarele: Istoria ne spune, că țara se și aducă cu mulțămire aminte de acei vecini și acele națiuni, cari au fost gata să-i stea într'ajutor, atunci când s'a luptat pentru eliberare de sub o stăpânire streină mai lungă decât de 100 de ani; și se și aducă aminte și de acei vecini, cu cari o a aliat sôrtea schimbăciôsă, precum și înțelepciunea strămoșilor noștri, și cu cari dimpreună s'a întemeiat o monarhie, a cărei existență în acest loc s'a dovedit în Europa ca o necesitate, pe care am moștenit-o. Eu dela strămoșii Mei și pe care este sânta Mea

datorință și Voința Mea a o păstra nevătămată pentru urmașii Mei, precum o pretinde acosta și propiul interes al ambelor state.

Tot asemenea este dorința Mea mai intimă, că sentimentul pentru acosta unire nu numai să nu fie sdruncinat, ci să se perpetueze nevătămat, ca acest sentiment, precum și simpatia cetățenilor din ambele state ale monarhiei să fie reciprocă și reciprocă să fie totdeodată și conștiința, că din acosta unire nu rezultă numai drepturi, ci și datorințe pentru ambele părți, cum o ordonă acosta înțeleptesce și sancțiunea pragmatică și basa actuală a statului creată din acosta, pe care basă s'a desvoltat și a înflorit întręga monarhie și iubitul meu regat Ungaria într'un mod atât de îmbucurător, fără ca prin acosta să se fi periclitat Unitatea, care trebuie neîntrerupt și sus și tare susținută a statului Ungar și a națiunei politice-magiare, fără ca prin acosta să se fi periclitat desvoltarea diferitelor naționalități pe lângă conservarea unității de stat și a respectului față de legi.

Dorințele Maiestății Sale sunt cât se pôte de juste și loiale. Nu credem, să existe român în acest stat, care să nu dorască, ca sentimentul de simpatie reciprocă dintre cetățenii statului să se perpetue nevătămat. Acest sentiment e general; numai cât e foarte sugrumat de concetățenii noștri Magiari, cari constituie așa numita națiune politică ungară. Ei, acosta națiune să învețe minte din cuvintele Maiestății Sale și cel puțin din 8 Iunie începând să se pörte astfel, ca simpatia reciprocă dintre noi și Magiari să se închege și să prospereze. Este foarte adevărat, că cetățenii unui stat au și drepturi, și datorințe. Noi însă cu deosebire în timpul din urmă am rămas numai cu mari datorințe fără nici un drept. Să știe și să înțelęgă concetățenii noștri magiari, că a impune datorințe, și a răpi drepturi, n'a fost și nu este calea, prin cari rămân nepericlitate naționalitățile în desvoltarea lor, prin cari cu alte cuvinte

FOIȚA.

„Archiepiscop și metropolit al Ungro-Vlahiei“

Din incidentul destituirei Sale din toate demnitățile bisericesci, metropolitul primat Ghenadie al României a scris două proteste, unul adresat poporului credincios, ér altul Sântului Sinod, în cari se înțitulază, ca de obicei toți metropoliții dela Bucuresci, cu titlul de: „Archiepiscop și Metropolit al Ungro-Vlahiei“.

Cetind acest protest în „Timpul“, „Budapești Hirlap“ în numărul seu dela 4 Iunie a. c. atrage atențiunea istoricilor și diplomaților magiari, să facă întrebate la locul competent: pe ce base ori cu ce drept poartă metropolitul din Bucuresci acest titlu, deorece Români au protestat contra purtării insigniilor Cumaniei (ași România) la serbările millenare.

Spre a satisface acestei provocări, vin acum Dr. Bartha Sándor și Dr. Réthy László, și răspund tot în „Bu-

bizantini, după datina de atunci, în descrierile lor dând nume grecesc țerii străine, au început a o numi Οὐγγροβλαχία Ungro-Vlachia, adică oreș-cum Țera ungurescă-valahă.

De altcum istoricul și cuprinsul documentului din cestiune e următorul:

După mörtea timpurie a regelui nostru Stefan a urmat Ladislau în etate de dece ani, pe care, ori după mamă-sa Elisaveta de origine cumană, ori după societatea cumanilor, îl numesc și Ladislau Cumanul. Guvernul slab al copilului-rege și a reginei-mame a încurajat pe Lythen voivodul valach din pământul de peste Alpi, ca să denege solvirea tributului regesc și să se considere independent față de Ungaria. Dar magistrul Sövári Soós György, care a primit ca premiu pentru serviciile sale dela Ladislau Cumanul în comitatul Zala un bon mai mare, a făcut rënduială în Havas-el-föld. Pe Lythen l'a omorît, ér pe vērul seu Barbat l'a dus prins la rege, carele mai târziu l'a pus în libertate pentru o tacsă mare de rescumpărare.

Acosta ni le spune acest document al regelui Ladislau, și care însiră și alte multe fapte laudabile ale lui Sövári Soós György.

Acosta numire Ungro-Vlachia a rămas la modă până în ziua de astăzi în documentele festive ale Țerii valache.

Dr. Réthy László scrie următoarele:

Un comunicat alui „B. H.“ de eri, care se ocupă cu lucrurile arhiepiscopului din Bucuresci, observă, că până când Români protestază în mare contra purtării stégului Cumaniei la serbarea din 8 Iunie, până atunci arhiepiscopul din Bucuresci se folosește oficios de titlul de metropolit al Ungro-Vlahiei. Cu ce drept? întrăba scriitorul articolului. La întrebarea acosta mă grăbesc a răspunde. La titlul acesta arhiepiscopul din Bucuresci are un drept vechiu și contra acestuia noi nu putem avea nici o escepțiune, pentru-că titlul acesta pe care biserica valachă de dincolo de Carpați l'a păstrat cu fidelitate conservativă, demonștră în contra istoricilor valachi vechia relațiune, carea în secolul al XIII și XIV, la începutul formării Țerii românesci, a susat între regele magiar și voivodii valachi.

În secolul al XIII-lea, când puterea cumană a decăzut repede în România de ași, Bela al IV-lea a anexat la coróna sa Țera cumană imputinată în putere și a fundat episcopie cumană în Moldova și cea din Severin în Țera valachă mică de ași, care mult timp a fost banat severin.

Atunci deja elementul valach s'a prezentat din peninsula balcanică în număr mai

să pot realiza intimile dorințe ale bu-
nului nostru monarch! !

* * *

Renunțatul deputației austriace, esmise pentru stabilirea quotei, s'a publicat; el se termină în modul următor: Deși gata spre a în-
tinde mâna la o înțelegere, deputația
austriacă regretă, că nu e în po-
siția, să-și dea consensul la propune-
rile făcute de deputația regnicolă
ungurască, și ea trebuie să țină în
oposiție diametrală cu acestea sus și
tare la părerea sa, că relațiile finan-
ciare incontestabil îmbunătățite ale țe-
rilor din coróna ungarască lasă, să apară
ca îndreptățită o urcare a quotei. Dacă
se va afla și se va propune o altă basă
mai correspundătoare decât cifra popora-
ției pentru calculare, deputația
austriacă nu va pregeta a o supune
unui examen nepărtinitor, ba și în ce
privesce prăcipuul va fi cu prevenire
față cu dorința exprimată și nu va lipsi
a face în această cestiune Reichsrathului
propunerile necesare. Ce nu s'a putut
realiza nici prin legi, nici prin us: a
afla și stabilă o măsură dréptă pentru
împărțirea quotei, trebuie să fie de acum
înainte problema de deslegat a depu-
tațiilor, pentru-ca să nu se întempe
ca până acum, și în amândouă nunțiile
să obvie puncte contradictorie opuse,
cari esclud din capul locului posibili-
tatea unei înțelegeri. Cu cât se apro-
fundeză cineva în detaliurile vistierilor
ambelor state, cu atât se pare mai îndreptățită și mai întemeiată pretensiunea
să se caute o echilibrare pe altă cal-
ă, nu cum a fost până acum. Depu-
tația austriacă, cuprinsă de dreptate
și echitate, e tare departe de ideea, de
a propune țerilor din coróna Ungariei
jertfe, cari trec peste prestațiunile lor;
trebuie însă să-și exprime și părerea de
rău, că deputația ungarască crede,
că correspunde principiului de dreptate
și echitate recunoscut de dânsa, când
ține tare la o basă, care nici decum
nu pôte să stea, cu tótă schimbarea
radicală a relațiilor. Și când se ac-
centuează, că „luarea asupra-și a mai
multor sarcini nu o opresce numai da-
torința față cu sine însuși, ci și dato-
rința față de monarchie, pentru-că ace-
stei monarchii numai o Ungarie tare
înlauntru i-ar puté servi ca un scut
mai sigur“; tot așa e și deputația
austriacă în poziția, să-și justifice
cu aceleași argumente pretensiunea ei de-
ore-ce numai regatele și țerile, cari
sunt tari înlauntru și în timp de pace
nu sunt peste măsură încărcate, pot
oferi întregului stat un scut sigur. Dela
inceput au adus țerile austriace pentru
susținerea monarchiei întregi cele mai
mari jertfe, cari au fost în avanta-
giul și al țerilor din coróna ungarască, și
dacă Ungaria își serbeză cu ore-care

mândrie îndreptățită existența sa ca
stat de 1000 de ani, apoi averea și
sângele austriac n'a contribuit cu o
părticică neînsemnată!

Bine le mai dă peste nas depu-
tația austriacă!

Unele amănunte

dela destituirea metropolitului primat Ghenadie
al României.

(Incheiere.)

Cu tôte că încă de dimineță se răspân-
dise prin oraș svonul că decretul pentru de-
tronarea I. P. S. S. metropolitului primat e
semnat deja și că șeful bisericeii va fi sur-
ghiunit, lumea se liniștise, totuși, în urma
audienței pe care o avusese dl Fleva la pa-
lat. Cuvintele: „mă voiu gândi la tôte ace-
stea“, rostite de M. S. regele ca răspuns la
espunerile ce i făcuse directorul „Dreptății“,
lășaseră tótă lumea să înțelgă că, cel puțin
eri, sentința fariseilor nu se putea executa.
De aceea surprinderea a fost mare când s'a
auđit strigătul de alarmă: „Pornește pe me-
tropolit“.

Vestea s'a lătit ca fulgerul în tótă ca-
pitala. Creștinii din cele mai depărtate ma-
halale alergau la metropolie ca să fie față la
răstignirea celui fără a cărui binecuvântare
nu se sêvêrșia, până deunăzi, nici un act în-
semnat în țera românească.

Pe tôte stradele se scurgeau valuri de
lume cari se îndreptau spre locul supliciuului.

La metropolie.

Curtea și palatul metropolitan erau li-
niștite. Câțiva vechi prietini ai metropolitului
și vre-o patru țiaristi, robi ai datoriei, aștepta-
u, tristi și tăcuți, ultimul act al odioșei
drame care de atâta vreme sângerază inima
drept-credincioșilor.

În mijlocul unei tăceri de mormânt își
fac apariția episcopii Silvestru de Huși, și
Timus de Argeș, precum și dl Sihleanu, se-
cretar general al ministerului cultelor, înso-
țit de dl Moldoveanu, șef de birou în acelaș
ministeriu.

Omenii stăpânirii năvălesc în sala de
așteptare a palatului, și aci, episcopul Timus,
trufaș, crud și cu un glas pe care pururea l'a
combătut Christos, se răstesece la servitoriul
metropolitului:

— Aci e popa, mă?

Servitoriul se duce în camera de cul-
care unde zăcea primatul, doborât de sbucium
și de scărba, și se întorce cu răspunsul:

— I. P. S. Sa e bolnav și nu pôte să
primescă pe nimeni.

— Dar avem de comunicat lucruri im-
portante, intervine dl Sihleanu.

Pe când între cei de față urma acest
dialog, sosesc dnii Sărățeanu, procurorul ge-
neral și Lilovici, primul procuror al tribuna-
lului Ilfov. Episcopul Timus, locotenentul me-
tropolitan cel cu totul plin de prihană, se
adresază procurorului general:

— Popa nu primesce pe nimeni!

— Trebuie să ne primescă, sau altfel
spargem ușile! țipă desfigurat de mânie șeful
parchetului general.

Zărind la ușe pe protoiereul din Roșio-
rii de Vede, episcopul Timus, care, după ve-
chiu-i obicei, stătuse tótă vremea cu spatele
spre cei prezenți, se întorce violent și strigă
turbat:

— Dar sfinția ta ce cauți aici părinte?

— Am venit să cer ultima binecuvântare
I. P. S. S. stăpânului nostru.

La auđul acestor cuvinte, episcopul se
infuriază, ridică toiagul și, pe tonul găunos
al unui sergent-major doborât de rachiou, țipă:

— Ieși afară, blêstematule! Să sciți
odată că eu sunt locotenent metropolitan!

Procurorul general, din ce în ce mai
nervos, își iese din fire și, contrariat de slaba
rezistență ce întimpinase, sbiară ca un stentor:

— Dar până când o să așteptăm aci?
Să spargem ușile!

Asistenții, încremeniți de cruđimea fia-
relor, așteptă, galbeni de emoțiune, să vadă
sfârșitul actului cumplit ce se făgăduia.

In numele legii!

Procurorul general se repede la ușe și
bătând cu violență, strigă pe nn glas care
nu amintea nici pe departe vocea omenescă:

— In numele legii vă somez să des-
chideți!

N'apucase să isprăvescă bine somațiunea
și dedese deja de părete ușa coridorului ce-
lui mic. Se isbesce apoi furios de a doua
ușe — a salonului, — o deschide, dar nu
găsesce înlauntru pe nimeni. Atunci, apucat
parcă de amețelă, se năpustesc asupra unei
alte uși și o deschide largă de păreți țipând:

„In numele legii!“

O scenă sfârșită.

Barbarii cari în numele legii sêvêrșeu
fărădelegi pătrunseră în camera de culcare
a metropolitului.

Scuturat violent de friguri, capul bi-
sericeii făcea uriașe sforțări să pară liniștit
în largu-i pat negru unde-l trântiseră tortu-
rile morale la care l' epune de atâta vreme
complicitatea fraților întru Christos cu cel
mai miserabil guvern.

— Scôlă-te, călugăre! strigă, pe un ton
care pământesc, reprezentantul ministrului de
justiție.

Victima, deși abia respirând de fri-
guri și de grôză, se scôlă cu visibilă greu-
tate, și se îmbracă încet cu o sutană vișinie.

Episcopul Timus — o pată de noroiu
pe foile istoriei contemporane a bisericeii nó-
stre — își pironescă ochii pe leul bolnav și,
cređând că cu privirea-i stinsă de om cu nă-
ravuri păcătose a înfricoșat pe stăpânul pe
care-l vându-se, începe să cetescă, cu glas
trăgănat de om mișel, sentința Sinodului.

— Nu recunosc nimic; sentința ei le-
gală, intrerupe cu bărbăție I. P. S. Sa.

Timus, care dintre tôte învățăturile evan-
geliei n'a reținut decât pe „Lăsați copii să
vie la mine!“ cetescă înainte, mai nasal și
mai trăgănat.

Directorul ministerului de culte dă
cetire unei notificări cătră „monahul Ghe-

nadie“ și apoi decretul regal privitor la în-
sărcinarea locotenentei metropolitane de a
administra eparchia până la alegerea noului
metropolit.

După-ce sfârșesc citania, capul biseri-
ceii înainteză un pas spre închiđători și, cu
mâna pe inimă, ăice:

— Mă consider încă metropolit primat,
căci ilegal am fost osândit. Dumnezeu va face
dreptate!

— Părășiți palatul, se răstește episco-
pul de Argeș.

— Și numai decăt! sbiară procurorul
general.

— Nu plec de voie de aici, riposteză
I. P. S. S. metropolitul, căci nu voiu să re-
cunosc legalitatea osândeii. Decretul de de-
stituire trebuie să fie semnat de M. S. regele
care e mai mare decăt Sinodul. Nu mă su-
pun decăt unui decret regal sau baionetelor.

Stare de asediu.

Pe când acestea se petreceau în pala-
tul metropolitan, o armată de sergenți și de
gendarmi pedestri năvălesc în curtea metro-
poliei.

Intrările și prin față și prin dos sunt
oprte de îndoite cordone de soldați.

Procurorul general, galben și tremurând
de furie, poruncesc sergenților să năvălescă
în palat. La moment, se varsă în saloanele
reședinței metropolitane o ordie de gardiști
murdari, amenințatori și gata pe pradă.

Prefectul poliției, care până aci pri-
mise, cu un stoicism mai pre jos de ori-ce
laudă, zeflemile celor pe cari cordonul de
gendarmi îi oprea de a pătrunde în curte,
năvălesce, cu procurorul general și cu dl
Lilovici, în camera de culcare a metropolitului.

— Vă rog să părașiți metropolia! so-
meză dl Stătescu pe capul bisericeii, care gal-
ben la față, ședea între dnii Lascar Catargiu
Teodor Văcărescu, N. Filipescu și raportorii
mai tuturor țiarelor din capitală.

— Eu nu plec de aici, replică prelatul
decăt când îmi veți arăta un decret regal.
M. S. regele n'a semnat nici un decret de
depunere, ér osânda Sinodului e ilegală.

— Nu e locul să discutăm aci, între-
rupe sec prefectul poliției.

— Dar ce, ai să ne ții tótă nópte aci?
sbiară cel mai ordinar agent secret din care
dl Stătescu a făcut procuror general.

— Și mai întâi, ești afară de aci d-v.
se răsteste Sărățeanu la cei de față.

Asistența rîde.

— Să se facă cele trei somații! urlă
într'un acces de bôla copiilor, odiosul pro-
curor general.

Lumea rîde din nou.

— Rîdeți? Nu vă supuneți? Atunci să
vie forța publică.

La moment cad peste cei din casă vr'o
50 de gardiști.

— Să nu puneți mâna pe nimeni, dacă
nu se împotrivesce, ordonă dl Lilovici.

— Dar și fără somațiile d-vostre m'a
apucat sergentul de piept, obiecteză domnul
Catargiu.

mare pe aceste ținuturi și s'a amestecat cu
jasigi și cumani. În decurs de un secol icóna
monografică a provinciilor dela Dunărea de
jos a trecut prin mari schimbări; jasigi-cu-
manii, — din cari o parte s'a strămutat cu
locuința în Ungaria, cu încetul au dispărut
în valachime, dar în numele Basarabilor, cari,
ca voivođi valachi, s'au opus regilor magiari,
încă tot se vede, că o dinastie cumană a
împreunat elementele valache și a fundat
România de mai târziu; numele Basaraba în-
samnă adevărat cuman de religiune mohamedană.
Voivodatul Basarabilor, contra cărora regii
magiari mai de multe ori au condus armată,
până la nenorocirea fatală dela Mohács a
stat în relațiuni de dependență față de
regii magiari. Acastă relațiune de dependență
o exprimă numele Ungrovlachia, a cărui în-
țeles corect e: Țeră valachă aparținătoare țerii
unguresci. Cu peirea totală a Cumanilor și
jasigilor de limbă magiară au perit și cele
două episcopii catolice, și în locul lor a ajuns
biserica ortodocsă, a cărei cap după numele
oficios al voivodatului s'a intitulat arhiepiscop
al Ungrovlachiei. Cu timpul (epoca turcescă
fanarioții) numirea de țeră Ungrovlachia s'a
dat întării și Havaselve sau Transalpina,
cum am numit noi acest teritoriu vasal: s'a
preschimbă în Vlachia, Muntenia, Țera ro-

mânească și în urmă în România, până când
în numele arhiepiscopului din Bucuresci a
rēmas până în ziua de astăzi vechiul nume
de Ungrovlachia semnificativ de starea de
provincie, și încă pentru aceea pentru-că
titlul acesta l'a sancționat în practică ter-
minologia oficială a patriarhatului din Con-
stantinopole. Titlul *Rex Cumaniae* este o su-
venire a epocii dinainte de istoria României
de ađi, a cărui susținere nu vatēmă nici un feliu
de drept istoric ori de stat format mui târziu,
ér titlul de arhiepiscop al Ungro-Vlachiei este
justificarea istoriilor rasei noastre de dincolo de
Carpați, contra cărora istoricii valachi con-
tinuă o luptă sēcă, parte din lipsă de orien-
tare, parte din sciință în mod micșorătoriu“.

Din răspunsurile acestor doi „isto-
rici“ magiari, ne privesce mai deapropie
trei aserțiuni și anume:

1., că numai în sec. al XIII-lea
ne-am fi arētat pe malul stēng al Dunării,
adecă în România, Transilvania, Ban-
nat, Crișana Marmăția, Bucovina și
Basarabia de ađi.

2., că România de ađi înainte de
anul 1526 a fost provincie magiară, și

3., că episcopia Moldovei și cea
din Severin e de origine catolică (pa-
pistașă) și numai mai târziu, cu dis-

parițiunea cumanilor și a jasigilor de
limba magiară, (N'a fost și Adam Un-
gur?) s'a prefăcut în episcopie ortodocsă
și a trecut în posesiunea bisericeii orientale.

Va să ăică istoricii magiari, cu
tôte documentările obiective ale istori-
cilor români și străini, cari au arētat
până la evidență ca lumina sórelui con-
tinuitatea românilor în Dacia traiană,
tot mai țin la minciunile lor istorice,
fără ca să vrea a vedé, că tótă lumea
nepreocupată numai ride de ei din
causa acestor minciuni, necum să vrea a
sta ađi barem de vorbă cu ei asupra
acestei cestiuni.

Apoi auđi! România provincie ma-
giară! ér titlul de arhiepiscop și me-
tropolit al Ungro-Vlachiei ne amintesc,
eă Ungro-Vlachia însemnă Țeră valachă
aparținătoare țerii ungueresci!

Apoi mai sciți, d-nii istorici magiari
că nu vor face din tôte țerile Europei
provincii magiare, pe unde au umblat
hórdele lui Arpáda jefuți?

Scim noi destul de bine, cât de
mari meșteri sunt istoricii magiari
în falsificarea adevărului istoric mai
ales când au atâtea interese de a l'mi-
stifica și quasi de a-și justifica mul-

tele nedreptăți ce ne fac, numai căci
pretindem și noi drepturi na ionale egale
cu ei, noi cari deja de 19 vécuri ne
aflăm pe acest pământ atât de mult
udat și frământat cu sângele strămo-
șilor noștri aparēndu-l contra atâtor
barbari venetici ce au trecut pe aici
înainte și după venirea d lor aici.

Dacă dnii magiari din titlul de ar-
chiepiscop și metropolit al Ungro-Vla-
chiei scot concludul, că Ungro-Vlachia
însemnă Țeră valachă aparținătoare țe-
rii ungueresci, apoi și nóue ne va fi
permis a concludé că: *Austro-Ungaria*
însemnă: Țeră ungarască aparținătoare
Austriei, adevărat Ungaria provincie a
Austriei.

Noi nici pecum nu vom face vre-un
apel cătră nici un istoric ca să se pro-
nunță asupra acestei teorii scălciate ale
istoricilor magiari, căci tótă lumea ne-
preocupată vede și este în clar cu mo-
dul dlor de a scrie istorie și scie ce
valore au opurile d-lor istorice.

Nebunia n'are leac și tiranul nu
sufere adevărul.

G. H.

— A fost un escos de zel, pe care-l vom pedepsi aspru, explică primul procuror.

— Ba vă rog să-l lăsați în pace, răspunde dl Catargiu, căci nu bietul sergent e de vină.

— Să se facă somațiile! răgesce procurorul general.

— Cum să fac somații când suntem în casă? observă dl Lilovici.

— Călugăre, eși afară! sbiară Sărățeanu.

— Sergenți, evacuați sala! poruncese dl Lilovici.

Totă lumea părăsește camera afară de I. P. S. S. metropolitul primat.

Dl Lascăr Catargiu sărută mâna înaltului prelat și plecă.

Pe când lumea eșia din saloanele metropoliei, un domn din mulțime exclamă:

— Aceștia nu sunt magistrați, sunt vampiri!

Un oficer de sergenți denunță prefectului de poliție pe dl N. Filipescu, ca persoană care ar fi scos această exclamație.

Prefectul se duce la dl Filipescu și-l întreabă:

— D-ta ai strigat „vampiri“?

— Ce să strig?

— „Vampiri“.

— Nu. Cine a spus acesta?

— V'am auzit eu, ăce oficerul de sergenți.

— Minți, îi răspunde dl Filipescu. Eu am curajul faptelor mele. Dacă aș fi strigat eu, aș fi recunoscut-o. De altfel ca să vă vedeți ceea ce pretindeți că am spus adineauri.

— Nu e nevoie, ăce blajin prefectul poliției; eu nu susțin că d-v. a-ți spus-o.

Un nebun.

În timpul acesta apare la scară procurorul general și, în atitudinea unui scăpat dela Mărcuța, începe să sbiere:

— Trăsura călugărului Ghenadie se se întorcă la grajd. Mă, vizitiu, dacă îndrănesci să eși din grajd; te sugrum. Ești arestat și tu și caii.

Publicul începe să se închine, nebunul se întorce în camera metropolitului, și pe ferestra deschisă, se auzia cum îi bătea din picior și urla:

— Mișcă-te, popo, mai repede că te scot tîrîș.

I. P. S. S. se ruga să-l lase ca să-și ia măcar o cămașe.

— Mișcă, călugăre, fără vorbă, că te ridic eu sergenții! urla nebunul.

Și capul spiritual al țerei românesci, îmbrăncit de omeni stăpânirii, se tîrește, între prefect și procurorul general — ca Christos! — până la trăsura.

Când se se urce, metropolitul întreabă îngrijat:

— Dar geanta? Îmi luați și geanta?

Apoi I. P. S. S. se întorce către poporenii, îi binecuvîntază și se urcă în trăsura.

Trăsura plecă în gónă către porta de din dos. După trăsura I. P. S. Sale, urma o alta în care luase loc procurorul general și primul procuror, avînd pe capră un oficer de gardiști.

Publicul a voit să urmărească cortegiul, dar cordonul de gendarmi oprea drumul.

Abia tîrziu ni s'a permis să eșim din curtea metropoliei.

Trăsurile diariștilor, în góna cailor, trec prin bulevardul Maria și strada 11 Iunie pe la Filaret. Ajungînd dincolo cu vr'o 200 de pași de cimiterul Șerban-Vodă, se zăresce o trăsura cu patru cai și trăsurile prefectului de poliție și a procurorului general.

O trăsura cu patru cai aștepta aici pe metropolitul primat. Prefectul poliției invită pe „monahul Ghenadie“ să se dea jos din trăsura și-l predă dlui Dobrescu, prefect al județului Ilfov, care-l urcă într'o altă trăsura, îi smulge culionul de pe cap, îi trântesece brutal un potcapiu de pîslă murdară, și dă poruncă vizitiului să pornescă la galop.

Un nor gros de praf mai arată creștinilor uimiți direcția în care e dus la casnă părintele sufleteș al celor cincii milioane de Români.

I. P. S. S. metropolitul Ghenadie la Căldărușani.

În privința sosirii metropolitului primat Ghenadie la Căldărușani aflăm ađi următoarele amănunte:

I. P. S. S. metropolitul Ghenadie a sosit la mănăstirea Căldărușani Mercuri nóptea la órele 12 45 m. va să ăică a făcut drumul dela București la Căldărușani în 5 óre.

În mănăstire nimeni, afară de starețul, nu scia de sosirea I. P. S. Sale, care a fost întrodus printr'o porțiță dosnică de patru gendarmi rurali.

Obosit, bolnav și nemăncat, I. P. S. Sa a fost dus cu sila într'o chilie igrasiósă, strîmtă și cu o ferestruică mică pe unde abia pot pătrunde rațele sórelui.

În chilie se află un pat mic de fer cu o saltea de paie acoperită cu un cêrșaf gros, o pernă de paie și o pătură de cai.

În colț o icónă veche și atât de ștersă de vremuri, încât ți s'ar părea o măzgălitură. Sub ferestră o masă mică și o candelă; apoi un scaun pe care se află o cană cu apă; acesta servă drept lavoar. În colo nimic, dar absolut nimic.

Un amic al nostru care a fost eri la Căldărușani pentru a vedea pe I. P. S. S. metropolitul Ghenadie, ne-a mai comunicat următoarele:

— I. P. S. Sa, afară de adîncă sgu-duire sufleteșă ce i-au provocat-o ultimele evenimente, se bucură de-o sănătate relativ bună.

Vorbesce cu o vedită emoțiune de scena ridicărei sale și în special spune că cel mai plăcut suvenir, pe care-l va păstra până la sfêrșitul vieții sale, este prezența și atitudinea dinlă de demnitate a venerabilului domn Lascăr Catargiu.

Referitoriu la o vizită ce a făcut dl Disescu metropolitului primat la Căldărușeni, cetim în „Timpul“ dela 26 Mai următoarele:

Cu această ocaziune dl Disescu ne-a mai spus că dela București până la Căldărușani a întîlnit necontentit armată. La jumătatea drumului a dat peste un escadron de cavalerie. La móră s'că ér armată. În cele două curți ale mănăstirii circulă soldații și gendarmii în așa număr încât te-ai crede mai curînd în curtea unei casărmi de cât a unei mănăstiri.

Dl Disescu vrînd să îndulcescă suferințele înaltului prelat surghiunit, i a înmănat una din operile cele mai frumoșe ale literaturii eclesiastice: cele 64 discursuri ale lui Ioan Chrisostom.

După câte ne-a spus dl Disescu, metropolitul Ghenadie, cu tóte suferințele și insultele pe care le-a îndurat, este plin de vigóre și de serenitate și pare a fi mai mare de când colectiviscii l'au transformat în martir.

Dorința înaltului prelat este însé a sta solat în mănăstire și a nu avea contact cu lumea de afară.

În urma acestui scandal ne mai pomenit în biserica noastră, numeroșii partizani ai metropolitului primat destituit în modul cel mai frivol, ilegal și anticanonice, au ținut mai multe întruniri, la cari, dacă ne va permite spaciul vom reveni.

Concertul reuniunii române de muzică din Sibiu.

Mercuri s'era directorul reuniunii române de muzică din Sibiu, domnul G. Dima, ne-a făcut o frumoșă surprindere prin concertul, care s'a dat în pavilionul din grădina „Herman“.

Frumoșă lună Mai e luna florilor, a boboceilor, și a dragostei.

Așa a fost ales și acest concert. Tot iubire, tot dragoste, a respirat din tóte cîntecele, tot floricele, tot boboeci soliste, cari pentru prima dată au pășit în fața publicului.

Escelenta executare a tuturor pieselor ne-a prezentat juna reuniune ca pe o frumoșă s'era de Mai, plină de farmec, plină de parfumul florilor.

O alegere mai poetică a programului, o împărțire mai cu gust și pricepere a soliștilor, o mai armonică conlucrare a întregului nu se póte închipui.

Frumoșele cîntece vechi „Rămăi s'ănătósă“ și „S'ermană frunđă“ vecinic rămân frumoșe, și rămăne vecinic al domnului G. Dima meritul, că le-a armonizat și le a conservat pe s'ema posterității ca mărghăritare ale productului spiritului românesc.

Tot al domnului Dima e și meritul, că aceste cîntări au fost executate atât de admirabil, încât au stors frenetice aplause.

„Hora“ pentru cor miest a domnului Dima a fost pentru cei mai mulți noutate. Această admirabilă compozițiune a fost fórte bine executată, și numai regreta putem, că la freneticele aplause ale publicului ea n'a fost repetată.

De tot frumos au fost cîntate de corul miest și cîntecele: „Cucule cu p'énă sură“ și „Măndruliță de demult“; acesta din urmă la stăruințele publicului a trebuit repetată.

Și ca să terminăm cu corul miest, vom face tot aici observarea și la cîntecele toscanice de Weiwurm, cari si ele au fost fórte bine executate, și au făcut fórte bună impresiune.

„Iubirea începe cu voie și cînturi“, așa ni se spune în cîntecele toscanice, și trebuie că în fericită situațiune a fost și compositorul când a pus pe hârtie aceste admirabile cîntece, și de tot pătruns de acel adevăr a fost și corul, care sub conducerea domnului Dima le a sciut interpreta cu atăta artă.

Bărbații din reuniune ne-au cîntat două piese de o sublimă frumșețe: „Nóptea de Mai“ de F. Abt, și „Serenada“, de T. Flondor.

Ambele au fost executate cu atăta fineță, cu atăta gingășie, cu atăta esactitate, încât întreg auditoriul a rămas uimit.

Admirabila poezie a moldovanului Eminescu: „Somnoróse p'ăserele“, și-a aflat pe vrednicul s'eu compositor în persóna bucovinénului Flondor, și pe consciențiosul executor în ardelénul G. Dima și a lui reuniune.

Căți genii au conlucrat aici spre a delecta inima publicului românesc duiósă după artă și frumșețe.

Felicităm pe dnul Dima pentru fericita idee de a delecta publicul și cu coruri bărbătesci mai ales când dispune de așa valoróse tinere voci, cum sunt cele actuale din reuniune.

Concertul de Miercuri s'era ne-a scos la ivélă mai multe puteri soliste, dintre cari unele pentru prima dată au pășit în fața publicului.

Domnișóra Alexandrina Moga în cele din urmă a pus la o parte și modestia și egoismul, și plăcerile cari în cerc familiar le procură pușinilor cunoscători în cele ale muzicii le-a prezentat și publicului din concertul acesta. Domnia sa a executat frumoșă creațiune alui Chopin (Phantasie Impromptu, cis moll) cu o rară linisece, esactitate, profundă pătrundere și admirabilă desteritate tehnică. Aplausele publicului i-au respălit frumoșă prestațiune. Domnișóra Moga; ca bună pianistă, va mai delecta publicul și la alte ocaziuni, și o reuniune cu asemene puteri se póte felicita.

Tot domnișóra A. Moga a ținut cu multă bravură a nevoioșă acompaniare a cîntecelor toscanice de Weiwurm.

La locul al doilea ca putere solistă a pășit domnișóra Leontina Simonescu, și cu frumoșă sa voce de sopran, cu modul cum a sciut cînta, cum a sciut nuanța, cum a sciut esprima dragostea și îndoéla mai ales în cîntarea din „Nunta lui Figaro“ de W. A. Mozart, a captivat inimile publicului.

Asemene surprindere a făcut și domnișóra Elena Cunțan, care a cîntat solo de alt în cîntecele toscanice. Frumoșă voce de alt a domnișórei Cunțan cu farmec străbate la inima omului. Nimica mai frumos ca o dulce voce de alt, și dacă o asemene voce are de stăpân o ființă, care cîntă cu pătrundere, cu pricepere și cu arta, care în scurt timp o a sciut însuși domnișóra Cunțan, atunci se nu ne mirăm de aceea, că aplausele au fost mari, ci de aceea, pentru ce n'au fost mai mari.

În duetul cu tenorul Vasiliu Popovici ambele voci așa au fost de clare, așa au fost de admirabile, încât se fi tot ascultat.

Frumoșă voce a domnului V. Popovici mai ales a eșit la ivélă în solo din Nópte de Mai, unde celelalte voci în un admirabil pianissimo șin acompaniarea, și unde domnul Popovici și-a desvoltat de tot frumos vocea sa de timbru argintiu.

Ca buchetul de soliști să fie complet vom spune, că de tot frumos și cu sentiment a cîntat Bass solo domnul Dr. Ioan Stroia în Serenada de T. Flondor. Domnul Stroia are o voce voluminósă, puternică și e stăpân perfect preste ea.

De tot frumos s'a făcut lina acompaniare de pian a corului mut, dovadă despre scóla cea bună, care i-o a sciut da dl Dima,

În interval de două luni acesta este al doilea concert dat de această reuniune.

O asemenea potrivire a anotimpului cu piesele din program și cu persónele, cărora s'au încredințat partiile solo tradéză pe artistul cu gust și pricepere, pe poetul, care și timpul și împregiurările le scie alege spre a crea frumosul și sublimul.

Felicităm pe domnul Dima, pe cor și puterile soliste pentru admirabilele prestațiuni de Mercuri s'era. Din florile inimilor nóstre le împletim cunună și le-o aședăm pe frunte în frumoșă lună Mai, luna florilor și a parfumului.

Noutăți.

Decorări. Printre numele celor decorați pentru merite, cu ocaziunea milleniului din partea Maiestății Sale, aflăm și pe P. S. S. Ioan Meșian, episcopul Aradului, decorat cu marea cruce a ordului Francisc Iosif și August Muntean, avocat în Dej, mare diplomat politic internațional, decorat cu marea cruce de cavaler al ordului Francisc Iosif.

Programul pentru concertul reuniunii române de muzică din Sibiu care se va da Duminecă în 14 Iunie 1896 st. n. în sala hotelului „Hungaria“ din Alba-Iulia:

1. Trei cîntări pentru cor miest de G. Dima: a) „S'ermană frunđă“; b) „Rămăi s'ănătósă“; c) „Hai în horă de-a juca“.

2. Două cîntări pentru o voce de sopran cu acompaniare de piano: a) „Cre-dință'n primăvară“, de F. Schubert; b) „Cansonă“ din opera „Nunta lui Figaro“, de W. A. Mozart.

3. Două cîntări pentru cor de bărbați: a) „O nópte de Mai“, (cu solo de tenor) de F. Abt; b) „Serenadă“, (cu solo de bass) de T. de Flondor.

4. „Phantasie Impromptu“ pentru piano (cis-moll) de F. Chopin.

5. Două cîntece populare pentru cor miest de G. Dima: a) „Cucule cu p'énă sură“; b) „Măndruliță de demult“.

6. Trei cîntece pentru sopran cu acompaniare de piano de G. Dima: a) „Seguidilă“; b) „O inimă n'tristată“; c) „Ști tu mândro...?“

7. Cîntece toscanice pentru soli, cor miest și acompaniare de piano de R. Weiwurm.

8. Recitativ și Ariă din „Vîrful cu dor“ de Zd. Lubicz.

9. „Hora“, piesă de concert pentru cor miest și piano de G. Dima.

Inceputul la 8 óre s'era.

Scolarin. Ordinea examenelor la scóla elementară de fete a „Reuniunii femeilor române din Sibiu“, la finea anului scolariu 1895/96.

Mercuri în 12/24 Iuniu, înainte de améđi. Dela órele 8—9 religiunea, dela órele 9—10 limba română, dela órele 10—11 comput, cu clasele I, II, III și IV; dela órele 11—11 $\frac{1}{2}$ limba magiară cu clasele II, III și IV; dela órele 11 $\frac{1}{2}$ —12 limba germână cu clasele III și IV, limba franceză cu clasa IV și geografia cu clasa IV.

Joi în 13/25 Iuniu. La órele 11 declamări, cîntări și încheierea solemnă a anului scolariu.

Sibiu, 7 Iuniu, 1896.

Direcțiunea.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Zarand, în Iuniu 1896.

În numărul 57 al prețuitului diar: „Telegraful Român“ domnul Dr. I. Radu profesor din Brad afirmă că: „corespondența din Zarand în nr. 53 al „Telegrafului Român“ debiteză o dróie de neadevăruri și injurii la adresa sa“. Să vedem cum stă lucrul? Corespondentul A. a combătut și infierat după merit comunicările Dtale Dle Dr. Radu, pe cari le-ai publicat în numărul 97 al „Tribunei“ calumniând pe directorul gimnasial, denunciând pe elevii de 6—8 ani, că au rupt cocarde magiare la fetițele române. etc. etc. Tóte aceste le-ai scris sub anonimul G. Mar... Una din două: sau sunt neadevăruri cele publicate — obiecțiunile — în numărul 52 al „Telegrafului Român“ și atunci urméză ca o consecuență logică strictă, că e adevăr,

